

СЕКЦІЯ 2. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА ТА ТУРИЗМ

Дмитрієва Д. С.
студент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-415-6-20>

АДАПТАЦІЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Готельно-ресторанний сектор України є важливою складовою національної економіки, особливо в аспекті розвитку туризму. Внутрішній і міжнародний туристичний потік продовжує зростати, що стимулює попит на послуги готелів та ресторанів і позитивно впливає на фінансові показники підприємств. Проте робота галузі ускладнена через економічні й соціальні фактори, зокрема пандемію COVID-19 та війну. Політична нестабільність, економічні кризи й інфляція створюють додаткові бар'єри для розвитку сектора, а низька платоспроможність населення та бізнесу погіршує ситуацію.

Згідно з даними Державної служби статистики України за 2021 рік, у готельно-ресторанній галузі функціонують 69775 суб'єктів господарювання, з яких 89,17 % – це фізичні особи-підприємці, а 10,83 % – юридичні особи. Серед них 11,65 % надають послуги тимчасового проживання, а 88,35 % займаються харчуванням. До початку повномасштабного вторгнення у 2022 році в секторі спостерігалось зростання, але через війну обсяг послуг знизився на 17,25 %, що спричинило скорочення кількості підприємств та зменшення обсягу наданих послуг.

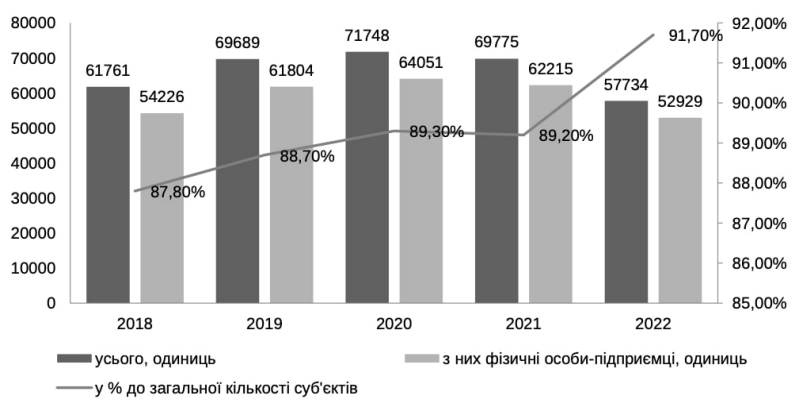

Рис. 1. Кількість закладів тимчасового розміщування та харчування в Україні протягом 2018–2022 рр.

Варто зазначити, що готельно-ресторанний сектор демонструє значну стійкість, і у 2023 році спостерігається тенденція до його відновлення. На це вказує саме зростання надходжень до державного бюджету від туристичної галузі. За даними ДАРТ, готелі та інші засоби тимчасового розміщення становлять основну частку в туристичному секторі – 63,20 %, що підкреслює важливу роль цього бізнесу в економіці та розвитку туризму загалом. Збільшення податкових надходжень свідчить про значний економічний вклад галузі, що позитивно впливає на розвиток інфраструктури та покращення добробуту населення. Протягом 2023 року туристичний сектор України сплатив на 13 % більше податків у державний бюджет, ніж у відповідний період минулого року, але цей показник все ще на 18 % нижчий за рівень 2021 року, коли надходження до бюджету склали 1 778 924 тис. грн . Таким чином, бойові дії призвели до значних втрат у готельно-ресторанній сфері як за кількістю закладів, так і за фінансовими результатами.

Тож, для того, щоб подолати кризу в готельно-ресторанному секторі, необхідно отримувати більше державної підтримки та застосування ефективного маркетингу для залучення клієнтів. Основними проблемами, з якими стикається ресторанний бізнес та учасники ринку під час війни, є такі: 1. Порушення логістичних шляхів: ресторани не можуть просто переміститися у безпечніші регіони. Переміщення продуктів між складами було практично неможливим.

З часом ситуація почала стабілізуватися, і ресторатори змогли прогнозувати приблизні глобальні ланцюги постачання, але це були тимчасові рішення, враховуючи, що цей сектор ще не відновився після пандемії та має додаткове навантаження знаходячись під додатковим тиском через війну, що призвело до збільшення транспортних витрат і зростання цін на продукти; 2. кадровий дефіцит: Через масову міграцію людей за кордон або до безпечніших регіонів на заході України виникла нестача працівників. Ті, хто залишився, змогли повернутися до роботи після стабілізації ситуації. Наразі відбувається поступове повернення працівників, багато хто з них бере участь у волонтерських проектах з продовольчої підтримки.

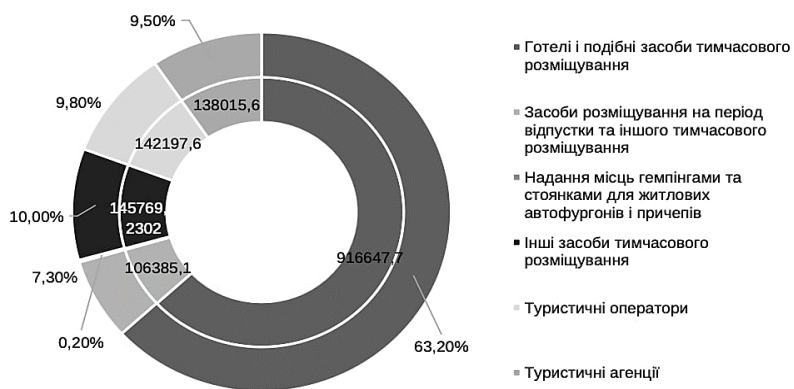

Рис. 2. Надходження до державного бюджету від туристичної галузі

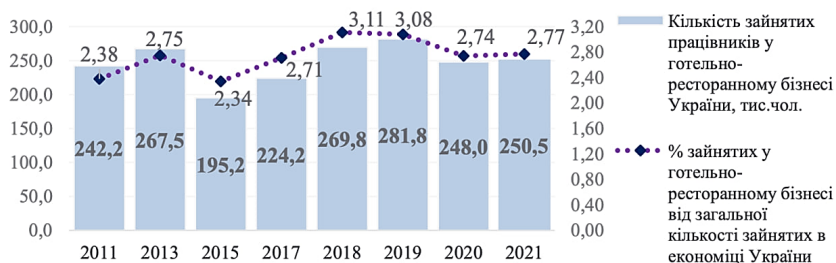

Рис. 3. Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання готельно-ресторанного бізнесу України у 2011–2021 рр.

Підсумовуючи, все вище згадане, розвитку може стати досвід країн, котрі відбудовували свою економіку після військових дій та стихійних лих, тож питання з браком персоналу, можна вирішити шляхом трудової імміграції в країну іноземців та осіб без громадянства. Впровадження інновацій у готельно-ресторанному бізнесі. Як показує досвід країн: Німеччина, Франція, Італія та Австрія, інновації спрямовані на підвищення ефективності праці, зниження витрат, покращення якості послуг і продуктів, задоволення актуальних потреб споживачів з урахуванням динамічних змін та адаптацій, а також на підтримання балансу між попитом і пропозицією. Важливо взяти до уваги питання інтеграції крос-культурного менеджменту в систему управління підприємством готельно-ресторанного бізнесу. Для збереження та розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні може бути позитивна практика відкриття бізнесу за кордоном, адже отриманий від діяльності підприємства досвід за кордоном, може стати рушійним фактором післявоєнної відбудови та розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні.

Література:

1. Мітяєва Т.Л., Горішевський П.А. Війна та готельно-ресторанна сфера: виклики та адаптація. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62.
2. Моргулець О.Б., Нищенко О.В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній*. 2023. № 8.
3. Собін О.В. Адаптація закладів ресторанного господарства до умов сьогодення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. № 37.